

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน การศึกษาวิจัยครั้งนี้หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว เมื่อนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบริบทการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองลำพูน จำนวน 362 คน โดยสุ่มจากทั้งหมด 6,368 หลังคาเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสนทนาเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) จากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน และแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูนในปัจจุบัน ระดับความต้องการในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ประเภทความต้องการในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์และสืบสานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดถูกนำวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test ANOVA และ Scheffe

สรุปผลการวิจัย

เนื่องจากปัจจุบัน สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่เป็นวัดวาอารามและโบราณสถานต่างๆ เหล่านี้ ได้มีความเสื่อมโทรมไปตามกาลเวลา ทำให้มีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาเฝ้าบทบาทและร่วมกันอนุรักษ์ ได้แก่ สำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่ มีหน้าที่ในการอนุรักษ์ บูรณะ ซ่อมแซม วัดวาอารามและโบราณสถานทั้งที่ขึ้นทะเบียนและไม่ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเพื่ออนุรักษ์ให้มีอายุยืนยาวคงรูปแบบสถาปัตยกรรมเดิม และทรงคุณค่าความเป็นของเดิมไว้ ด้านการดูแลขั้นพื้นฐานและการสนับสนุนด้านงบประมาณ เป็นหน้าที่ของเทศบาลเมืองลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำนักพระพุทธศาสนา และกรมศาสนา ส่วนทางด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นหน้าที่ของ ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดลำพูน และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

นอกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาดูแลในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ประชาชนในชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยกันเอาใจใส่ดูแลและร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน พบว่าประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในระดับการมีส่วนร่วม การค้นหาสาเหตุของปัญหา ต้องการร่วมวางแผน ต้องการร่วมปฏิบัติและประมวผล ต้องการร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมทุนทรัพย์ และต้องการร่วมในผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง เป็นเพราะประชาชนเห็นว่าการมีส่วนร่วมในลักษณะเหล่านี้ เป็นการมีส่วนร่วมที่ต้องสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกิจกรรมมากเกินไป ยกตัวอย่างหากต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน ประมวผล ติดตามตรวจสอบ ประชาชนจำเป็นต้องสละเวลามาเพื่อร่วมกิจกรรมประชาชนบางส่วนอาจมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนเองอาจไม่มีเวลามากนักในการร่วมกิจกรรม

ส่วนลักษณะของการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในระดับมาก คือ มีความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว เพราะการมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ประชาชนสามารถปฏิบัติได้ง่ายและรู้สึกเหมือนได้ปฏิบัติอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน เนื่องจากประชาชนอาศัยอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวการดูแลสิ่งแวดล้อมต่างๆ

รอบบ้านจึงเหมือนได้ช่วยดูแลสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่นเดียวกับการที่ประชาชนได้แต่งกายพื้นเมือง ได้ใช้ภาษาพื้นเมืองและร่วมกิจกรรมประเพณีต่างๆที่ชุมชนจัดขึ้น จึงรู้สึกเหมือนได้ร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง

การวิจัยครั้งนี้ยังได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ การมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่พักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน โดยใช้สถิติ t - test และ ANOVA ในการทดสอบค่าสถิติ สรุปผลการศึกษาได้ว่า

ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระยะเวลาในการอยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองลำพูนแตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มี ระดับการศึกษา แตกต่างกันกลับมีการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน เป็นเพราะปัจจัยด้านเพศ อายุ และระยะเวลาในการอยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ส่งผลต่อความคิด ทักษะคิด น้อยกว่าปัจจัยด้านการศึกษาที่ส่งผลต่อการคิด การตัดสินใจมากกว่า โดยเมื่อเปรียบเทียบรายกลุ่มแล้ว ระดับประถมศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ มากกว่า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ-ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับปริญญาตรี ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษามีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรม มากกว่า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ-ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นเพราะประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างหรือเกษตรกรจึงทำให้มีเวลาในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ-ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับปริญญาตรีที่ส่วนมากทำงานประจำ ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน แต่มีความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะประชาชนที่มีอาชีพต่างกันทำให้แต่ละอาชีพมีเวลาในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์แตกต่างกัน ซึ่งความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมสามารถปฏิบัติได้ง่ายไม่รบกวนเวลาในการประกอบอาชีพ เช่น อาชีพ

แตกต่างกันสามารถแต่งกายชุดพื้นเมือง พุฒภาษาพื้นเมือง และร่วมสืบสานประเพณีวัฒนธรรมได้เช่นกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่แล้วพบว่า อาชีพเกษตรกร มีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว มากกว่า พนักงานบริษัท เป็นเพราะอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ทำงานตามฤดูกาล เช่น ฤดูกาลผลิต ฤดูกาลเก็บเกี่ยว เป็นต้น ดังนั้นช่วงเวลาที่เหลือก็สามารถเข้าร่วมกับกิจกรรมการอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมากกว่าอาชีพพนักงานบริษัทที่จะต้องทำงานเป็นตารางเวลาที่กำหนดทุกวันยกเว้นวันหยุดที่มีจำนวนจำกัด จึงไม่มีเวลามากนักที่จะมาร่วมกับกิจกรรมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ รวมถึงพนักงานบริษัทจะใช้ชีวิตในที่ทำงานที่มีเพื่อนร่วมงานมากมายทำให้เกิดมีการแข่งขันกันหลายๆด้านจึงทำให้อาชีพพนักงานบริษัทมีทัศนคติด้านทุนนิยมมากกว่าอาชีพเกษตรกร เช่น พนักงานบริษัทอาจจะมีการใช้โทรศัพท์มือถือรุ่นราคาแพงเพื่อแข่งขันกับเพื่อนร่วมงาน แต่อาชีพเกษตรกรทำงานและใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายกว่าจึงไม่จำเป็นต้องคืนรนหาซื้อโทรศัพท์มือถือราคาแพง ดังนั้นเมื่อพนักงานบริษัทมีเวลาว่างอาจจะคำนึงถึงการหารายได้หรือผลตอบแทนเสียส่วนใหญ่ ต่างจากเกษตรกรที่ตั้งใจร่วมกับกิจกรรมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอย่างไม่ได้หวังผลตอบแทน

จากการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อความต้องการในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ประชาชนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มความสะดวกสบายในการเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบคมนาคมขนส่ง ป้ายบอกทาง ที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว รถนำเที่ยว เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกมากขึ้น พร้อมทั้งจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจนและเข้าใจง่ายไม่สับสนในการเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยว จัดที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดระเบียบร้านค้าของที่ระลึกวางทางคมนาคม โดยจัดพื้นที่ร้านค้าเพื่อไม่ให้ขายของกีดขวางทางคมนาคมในการเดินทางของนักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ควรดูแลเอาใจใส่มากที่สุด คือตัวโบราณสถาน วิหารหรืออาคารต่างๆ เนื่องจากโบราณสถาน วิหาร หรืออาคารต่างๆ มีอายุเก่าแก่ทำให้ทรุดโทรมไปตามกาลเวลาและเป็นสิ่งสำคัญที่ดึงดูดใจในนักท่องเที่ยวในการมาเที่ยวชมจึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ทั้งนี้ควรดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้มีมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ทางเสียง ทั้งภายในและบริเวณแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงดูแลเอาใจใส่ความสะอาดและความสวยงามของทัศนียภาพโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกต้นไม้ ดอกไม้ ต่างๆ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวร่มรื่นและสวยงามอยู่เสมอ ซึ่งบริเวณพื้นที่โดยรอบของแหล่งท่องเที่ยวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน และควรมีการจัดแสดงกิจกรรมประจำท้องถิ่นภายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ การฟ้อนรำ

พื้นเมือง การละเล่นพื้นเมือง วิถีชีวิตคนเมือง และควรมีวิทยาการในการบรรยายความให้รู้ประจำแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบถึงประวัติความเป็นมาที่ถูกต้องของแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก ร้านอาหาร และห้องน้ำควรจัดให้เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังควรณรงค์ให้ประชาชนและเยาวชนพูดภาษาท้องถิ่นคำเมืองในชีวิตประจำวันและมีการอนุรักษ์ภาษาเขียนของท้องถิ่น เป็นเพราะปัจจุบันคนรุ่นใหม่ส่วนมากมักไม่นิยมใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร ทำให้ภาษาท้องถิ่นจะถูกลบเลือนไปกับวัฒนธรรมใหม่ๆในอนาคต รวมไปถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี การแสดง การละเล่นพื้นเมืองเก่าแก่ดั้งเดิมที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ ฟ้อนเล็บ ลำดาบ ฟ้อนเจิง ลาวกระทบไม้ เล่นกะลา เป็นต้น ทั้งนี้ประชาชนมีความต้องการให้สถานศึกษาต่างๆในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ การจัดกิจกรรม และการอนุรักษ์ร่วมกับชุมชน

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน นับว่ามีส่วนที่ทำให้เกิดการรื้อฟื้นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้ปรากฏต่อสายตาบุคคลทั่วไป โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้แหล่งโบราณสถานผ่านเส้นทางประวัติศาสตร์ของชุมชนและจะทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หัวใจสำคัญของการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ ประชาชนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปลูกฝังทัศนคติให้ประชาชนรู้สึกหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตน และให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและติดตามประเมินผลด้วยจิตสาธารณะ ดังนั้น การที่ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ดี

ในส่วนของวัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาบริบทการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูนโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

การศึกษาบริบทการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูนโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่เป็นวัดวาอารามและโบราณสถานต่างๆ เหล่านี้ ได้มีความเสื่อมโทรมไปตามกาลเวลา ทำให้มีหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทและร่วมกันอนุรักษ์ ได้แก่ สำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่ มีหน้าที่ในการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน

โดยงานหลักจะดำเนินการอนุรักษ์โบราณสถานทั้งที่ขึ้นทะเบียนและไม่ขึ้นทะเบียน เพื่ออนุรักษ์ให้โบราณสถานนั้นๆ มีอายุยืนยาวและคงรูปแบบสถาปัตยกรรมเดิม และทรงคุณค่าความเป็นของเดิม สำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่ ได้แบ่งหน้าที่ออกเป็นกลุ่ม/ฝ่าย ที่มีหน้าที่ในการอนุรักษ์ คือ กลุ่มโบราณคดี หน้าที่หลัก คืองานทางด้านวิชาการ การขุดค้นขุดแต่งโบราณสถานและแหล่งประวัติศาสตร์ และกลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน หน้าที่หลักคือการจัดทำรูปแบบแผนการบูรณะโบราณสถาน ภายหลังที่กลุ่มโบราณคดีได้ดำเนินการขุดค้น ขุดแต่ง และสรุปงาน อีกทั้งกลุ่มอนุรักษ์โบราณสถานยังมีหน้าที่จัดทำรูปแบบแผนการบูรณะโบราณสถานที่ยังใช้งานได้ เช่น โบสถ์ วิหาร และอาคารทางพระพุทธศาสนา รวมไปถึงสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่เข้าข่ายเป็นโบราณสถาน ส่วนด้านการดูแลขึ้นพื้นฐานและการสนับสนุนด้านงบประมาณ เป็นหน้าที่ของเทศบาลเมืองลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สำนักพระพุทธศาสนาและกรมศาสนา ส่วนทางด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นหน้าที่ของ ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดลำพูน และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกขึ้นพื้นฐานให้พอเพียง จัดระบบการรักษาความสะอาดให้มีมาตรฐานและสม่ำเสมอ แล้วจัดให้มีร้านอาหารและเครื่องดื่มให้มีปริมาณที่เพียงพอ ราคาเหมาะสม การจัดร้านมีสัดส่วนและมีระเบียบ สร้างร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง เพื่อเป็นการรวบรวมสินค้าที่เป็นสัญลักษณ์หรือผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นมารวมกันไว้ในที่เดียวกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ปลูกฝังให้รู้สึกมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับแหล่งท่องเที่ยว จัดทำป้ายโฆษณาเพื่อชี้แจงข้อปฏิบัติเมื่อเข้าไปในสถานที่ท่องเที่ยว จัดระบบการจัดการการเก็บค่าบริการการท่องเที่ยวให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ จัดระบบรักษาความปลอดภัยทั้งหมดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพรธ อุ๋นอบ และคณะ (2545) รายงานการวิจัยเบื้องต้น ทักษะการทำงานและปัจจัยเงื่อนไขในการพัฒนาทักษะ การทำงานของแรงงานภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ในส่วนของวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

การที่ประชาชนตำบลเมืองลำพูนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและประมวลผล ความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ ความต้องการมีส่วนร่วม

ในการร่วมทุนทรัพย์ และความต้องการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2543) ที่กล่าวว่า การที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแรงร่วมใจในการตัดสินใจหาแนวทางแก้ไขปัญหาและแนวทางดำเนินกิจกรรมนี้ จะมีผลทำให้พวกเขาเหล่านี้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (sense of belonging) ในกิจกรรมนั้น และจะนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจกันดำเนินกิจกรรมที่วางไว้ พร้อมทั้งการมีส่วนร่วมในการลงทุน และปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกิจกรรม และผลงานที่ปรากฏ รวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากการศัลปากรที่ 8 ซึ่งเข้ามาช่วยอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสนับสนุนงบประมาณในการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถาน โบราณวัตถุในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเมืองลำพูน จึงส่งผลให้ประชาชนไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของในแหล่งท่องเที่ยวเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา วางแผน การปฏิบัติและประมวลผล ติดตามตรวจสอบ ร่วมทุนทรัพย์ และร่วมมีผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้นกว่าปัจจุบัน ยกตัวอย่างเช่น ปัจจุบันทางวัดพระธาตุหริภุญไชยวรมหาวิหารได้มีโครงการจะปฏิสังขรณ์เจดีย์ 4 มุมให้ดีขึ้นโดยมีหน่วยงานต่างๆและนักวิชาการเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินงานร่วมกับทางวัด แต่ประชาชนในชุมชนกลับไม่ได้รับโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งที่ประชาชนหลายท่านให้ความสนใจอย่างสูง เนื่องจากทางสำนักศัลปากรที่ 8 ได้มีแบบและแผนดำเนินการอยู่แล้ว ดังนั้นถึงแม้จะไม่สามารถเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการปฏิสังขรณ์สิ่งก่อสร้างที่ขึ้นทะเบียนไว้ ก็ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมด้านอื่นให้มากขึ้น เช่น การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ มีส่วนร่วมในการร่วมทุนทรัพย์และการรับรู้ข่าวสาร เป็นต้น

ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก เนื่องจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่ในบริเวณเขตเทศบาลเมืองลำพูนรอบๆ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเหล่านี้ จึงเหมือนกับว่าถ้าหากประชาชนได้ดูแลสิ่งแวดล้อมในบ้าน และรอบๆบ้านที่ตนเป็นเจ้าของ ก็เหมือนกับได้ร่วมดูแลอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงเหตุที่ประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในระดับมาก ที่ประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวไม่แตกต่างกันเพราะประชาชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของวัฒนธรรม ประเพณีที่มีมาแต่โบราณตั้งแต่บรรพบุรุษ สอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1977) ที่กล่าวว่าพื้นฐานของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ถ้าลักษณะที่เข้ามามีส่วนร่วมมาจากแรงจูงภายในจะเป็น

แรงหนุน หรือช่วยให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนการมีส่วนร่วมที่มาจากปัจจัยภายนอก โดยอาศัยอำนาจบารมีหรือแรงบีบบังคับจากผู้มีอำนาจ ความเกรงใจ หรืออิทธิพลของผู้มีอำนาจจากชุมชนเองถึงจะสามารถกระทำสำเร็จแต่ก็ไม่มีผลผูกพันทางจิตใจ ความยั่งยืนต่อเนื่องของกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ก็จะลดลง ดังนั้นหากต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุดจึงจำเป็นจะต้องทำให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมได้ส่วนเดียวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากที่สุด ดังเช่นแนวคิดของ วันรักษ์ มิ่งมณีนาถิน (2531) ที่ว่าการเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มทีของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนการตัดสินใจ และหน้าที่ความรับผิดชอบการมีส่วนร่วมเข้าร่วม จะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากกว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอ

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ไม่แตกต่างกัน ทั้งการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อ ที่ว่าประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ นภัต วัฒนคุณ (2545) ที่ศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว กรณีเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเพศชายมีความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเวียงท่ากานเพื่อการท่องเที่ยวมากกว่าเพศหญิง และขัดแย้งกับงานวิจัยโครงการสารภี ตำบลข้าวเม่น อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่าสมาชิกกลุ่มที่เป็นชายเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าสมาชิกกลุ่มที่เป็นหญิง เป็นเพราะเมื่อแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูนต้องการแรงงานในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องใช้แรงจากผู้ชายมากๆ ผู้รับผิดชอบก็จะจ้างหรือเหมาหน่วยงานร้านค้าต่างๆ เข้ามาจัดการ เช่น หากต้องการชุดร้องนำร้องเหมือง ก็จะจัดจ้างให้บริษัทต่างๆ เข้ามาจัดการให้ ซึ่งต่างจากในชนบทที่หากต้องการจัดกิจกรรมใดๆ ที่ต้องใช้แรงงานก็จะระดมแรงงานของชาวบ้านที่เป็นผู้ชายเข้ามาช่วยกัน เนื่องจากประชาชนเพศชายในเมืองจะประกอบอาชีพที่จำกัดในเรื่องของเวลามากกว่าในชนบทที่ชาวบ้านส่วนมากจะทำเกษตรกรรมที่สามารถจัดสรรเวลามาช่วยร่วมกิจกรรมต่างๆ ดังนั้นผล

การศึกษาจึงแสดงให้เห็นว่าประชาชนเพศชายกับเพศหญิงในเขตเทศบาลเมืองลำพูนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูนไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูนไม่แตกต่างกัน ทั้งการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อ ที่ว่าประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ วัฒนพฤกษ์ (2545) ศึกษาเรื่องความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน ที่ว่านักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มคนที่มาจากความหลากหลายทางด้านปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งชาติ ทำให้มีพื้นฐานทางการท่องเที่ยวต่างกันไป จึงส่งผลให้ความตระหนักของนักท่องเที่ยวเหล่านั้นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแตกต่างกัน เพราะปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งมีทั้ง ทางกายภาพ ทางอารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญาและความถนัด มีผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกันไป และความแตกต่างเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของการที่จะก่อให้เกิดนักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจ มีการรับรู้ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ต่างกัน แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูนไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประชาชนในเขตเมืองนั้นแตกต่างกับประชาชนในชนบท ที่คนวัยเด็กถึงวัยรุ่นจะมีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนน้อยเนื่องจากให้ความสำคัญกับการเรียนและเพื่อนมากกว่า แต่ผู้ใหญ่จะมีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมากกว่า เนื่องจากเมื่อทำเกษตรกรรมเสร็จก็จะมีเวลาว่างเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมากกว่าวัยเด็กและวัยรุ่น ซึ่งต่างจากสังคมในเขตเมืองที่ผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับการทำงานไม่มีเวลาว่างพอมาร่วมกิจกรรมของชุมชนเช่นเดียวกับวัยเด็กและวัยรุ่น

2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน ทั้งการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมซึ่งปฏิเสธสมมติฐานข้อ ที่ว่าประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ วัฒนพฤกษ์ (2545) ศึกษาเรื่องความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีผลทำให้นักท่องเที่ยวมีความ

ตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแตกต่างกัน แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบรายกลุ่มพบว่าระดับประถมศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ มากกว่า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ-ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรี ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษามีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรม มากกว่า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ-ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ กนกอร รัตนอุดมสวัสดิ์ (2545) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ที่พบว่าตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา ต้องการมีส่วนร่วมฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำสูงกว่าตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นเพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนเกิดความแตกต่างเรื่องความรู้ ความสามารถ สถิติปัญญา ความคิด และความรู้สึก จึงส่งผลให้มีความแตกต่างของความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน ทั้งการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน ที่ว่าประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน โดยอาชีพเกษตรกร มีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว มากกว่า พนักงานบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล วงษ์แข็ง (2545) ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชากรในเขตถนนราชดำเนิน จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิทัศน์ทางการท่องเที่ยว ที่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิทัศน์ทางการท่องเที่ยวของประชากร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร รัตนอุดมสวัสดิ์ (2545) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่าตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ต้องการมีส่วนร่วมฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำต่ำกว่านักเรียนนักศึกษา และต่ำกว่าอาชีพค้าขาย เป็นเพราะอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อเวลาของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมถึงอาชีพเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสถานะทางการเงินของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น หากประชาชนที่มีอาชีพที่มีรายได้สูงแต่ไม่มีเวลา ก็จะร่วมในการบริจาคทุนทรัพย์ ส่วนประชาชนที่มีอาชีพที่มีรายได้น้อย ก็จะร่วมลงแรงและสละเวลามากกว่าจะร่วมบริจาคทุนทรัพย์ ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาที่พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไม่แตกต่างกันซึ่งตรงกับสมมติฐาน เป็นเพราะการมีส่วนร่วมในการ

อนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สามารถปฏิบัติได้ง่ายกว่า เนื่องจากประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ได้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว เช่น การพูดภาษาท้องถิ่น การแต่งกายพื้นเมืองในประเพณีต่างๆ เป็นต้น

2.5 ประชาชนที่มีระยะเวลาพักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองลำพูนต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูนไม่แตกต่างกัน ทั้งการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมซึ่งตรงกับสมมติฐาน ที่ว่าประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถพร พันธ์เนตร (2541) ซึ่งทำการศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการมีส่วนร่วมและความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชน : กรณีบ้านหาดไคร้ ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย กล่าววาระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมและความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นเพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลานานกับประชาชนที่เพิ่งเข้ามาอาศัยอยู่ ต่างก็มีความผูกพันกับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เนื่องจากประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนของตน จึงมีความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

ในส่วนของวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อความต้องการในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ประชาชนได้มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชูสิทธิ์ ชูชาติ (2553 : 13) ที่ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 3As ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) และการเข้าถึง (Accessibility) ซึ่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนสามารถจำแนกตามองค์ประกอบ 3As ดังนี้ ประชาชนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มความสะดวกสบายในการเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบคมนาคมขนส่ง ป้ายบอกทาง ที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว รถนำเที่ยว เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกมากขึ้น พร้อมทั้งจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจนและเข้าใจง่ายไม่สับสนในการเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยว จัดที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดระเบียบร้านค้าของที่กีดขวางทางคมนาคม โดยจัดพื้นที่ร้านค้าเพื่อไม่ให้ขายของกีดขวางทางคมนาคมในการเดินทางของนักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว

(3As) คือการเข้าถึง (Accessibility) การเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบการขนส่ง ซึ่งประกอบด้วย เส้นทาง พาหนะ สถานที่ และผู้ประกอบการ การขนส่งมีวัตถุประสงค์ในการลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทางโดยผ่านเส้นทางหรือท่อลำเลียง ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีความต้องการให้ดูแลเอาใจใส่มากที่สุดในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว คือตัวโบราณสถาน วิหารหรืออาคารต่างๆ เนื่องจากโบราณสถาน วิหาร หรืออาคารต่างๆ มีอายุเก่าแก่ทำให้ทรุดโทรมไปตามกาลเวลาและเป็นสิ่งสำคัญที่ดึงดูดใจในนักท่องเที่ยวในการมาเที่ยวชม จึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ทั้งนี้ควรดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้มีมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ทางเสียง ทั้งภายในและบริเวณแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงดูแลเอาใจใส่ความสะอาดและความสวยงามของทัศนียภาพโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกต้นไม้ ดอกไม้ ต่างๆ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวร่มรื่นและสวยงามอยู่เสมอ ซึ่งบริเวณพื้นที่โดยรอบของแหล่งท่องเที่ยวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองลำพูน และควรมีการจัดแสดงกิจกรรมประจำท้องถิ่นภายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ การฟ้อนรำพื้นเมือง การละเล่นพื้นเมือง วิถีชีวิตคนเมือง และควรมีวิทยากรในการบรรยายความรู้ประจำแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวทราบถึงประวัติความเป็นมาที่ถูกต้องของแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว (3As) คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งดึงดูดใจเกิดจากสถานที่ (Sites) และเหตุการณ์ (Events) สถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติสร้าง หรือมนุษย์สร้างขึ้น แต่เหตุการณ์ที่นำพาประทับใจเกิดจากมนุษย์สร้างเพียงอย่างเดียว ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน ด้านที่พัก ร้านอาหาร และห้องน้ำควรจัดให้เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว (3As) คือ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ความสะดวกสบายทำให้นักท่องเที่ยวหรือคนเดินทางเข้าไปยังสถานที่ได้รวดเร็ว ปลอดภัย และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การก่อสร้างปัจจัยพื้นฐานในการผลิต (Infrastructure) เช่น ระบบขนส่ง ระบบการสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ สิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โรงพยาบาล ฯลฯ ตลอดจนระบบการกำจัดของเสียก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปกับแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ประชาชนยังมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรณรงค์ให้ประชาชนและเยาวชนพูดภาษาท้องถิ่นคำเมืองในชีวิตประจำวันและมีการอนุรักษ์ภาษาเขียนของท้องถิ่น เป็นเพราะปัจจุบันจะเห็นได้ว่าคนรุ่นใหม่ส่วนมากมักไม่นิยมใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร ทำให้อนาคตภาษาท้องถิ่นจะถูกกลืนไปกับวัฒนธรรมใหม่ๆ รวมไปถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี การแสดง การละเล่นพื้นเมืองเก่าแก่ดั้งเดิมที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำ

ท้องถิ่น เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ ฟ้อนเล็บ ลำดาบ ฟ้อนเจิง ลาวกระทบไม้ เล่นกะลา เป็นต้น ทั้งนี้ประชาชนมีความต้องการให้สถานศึกษาต่างๆในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์การจัดกิจกรรม และการอนุรักษ์ร่วมกับชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ เสน่ห์ จามริก (2527 : 22) ที่ว่าการมีส่วนร่วมชุมชนว่าไม่ได้หมายความว่าดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมตามที่นักวิชาการหรือองค์กรพัฒนาตั้งขึ้น แท้จริงแล้วต้องให้ชุมชนมีกิจกรรม และวิธีการดำเนินการของเขาเองในชุมชน

ในส่วนของสมมติฐาน คือ ประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัย ต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาที่ปรากฏว่า การศึกษาครั้งนี้ปฏิเสธสมมติฐานข้างต้น คือ ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน เป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนเกิดความแตกต่าง ทางทัศนคติ เรื่องความรู้ ความสามารถ สถิติปัญญา และความรู้สึก จึงส่งผลให้มีความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่าประชาชนตำบลเมืองลำพูนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและประเมินผล ความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ ความต้องการมีส่วนร่วมในการร่วมทุนทรัพย์ และความต้องการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ดังนั้นหากต้องการให้ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุดจึงจำเป็นต้องทำให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนได้ส่วนเสียกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากที่สุด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้คิดและตัดสินใจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนมากยิ่งขึ้น

2. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเมืองลำพูน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชนควรร่วมกับประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านการค้าขาย และผลพลอยได้ทางเศรษฐกิจ ร่วมมือกับชุมชนในการจัดระเบียบร้านค้า การคมนาคมในชุมชน แก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาความไม่เพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก ห้องน้ำ และการไม่เอาใจเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

3. ชุมชนเมืองลำพูน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

4. ชุมชนต้องจัดหน่วยรณรงค์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว ให้มีความตระหนักในปัญหาสภาพแวดล้อม ด้วยการช่วยกันรักษาความสะอาด การทิ้งขยะลงในจุดกำหนด ตลอดจนต้องมีการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีรถสาธารณะ เพื่อให้แก่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายและเพียงพอ

6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยใช้บุคลากรในท้องถิ่นซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน เพื่อเป็นวิธีการเพิ่มความรู้แก่นักท่องเที่ยว รวมถึงเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนรักในวัฒนธรรมประเพณีในแหล่งท่องเที่ยวของตน